

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ПРАВИЛЬНИК УГКЦ

ЗМІСТ

Абревіатури та скорочення

Вступ

Титул I. Парафія, загальні положення

Титул II. Парафіяльні священнослужителі

Глава 1. Парох

Розділ 1. Права та обов'язки пароха

Частина I. Обов'язки пароха

1. Обов'язок навчання
2. Обов'язок освячування
3. Літургійне життя
4. Обов'язок управління
5. Обов'язок проживання на парафії
6. Обов'язок щодо парафіяльних книг та архіву

Частина II. Права пароха

1. Право виступати від імені парафії
2. Право на винагороду
3. Право на відпустку

Розділ 2. Втрата уряду пароха

Глава 2. Адміністратор

Глава 3. Парафіяльний сотрудник

Глава 4. Диякон

Титул III. Парафіяльні ради та інші парафіяльні служіння

Глава 1. Парафіяльна пастирська рада

Глава 2. Парафіяльна економічна рада

Глава 3. Парафіяльні служіння

1. Дяк
2. Регент
3. Старші брати
4. Старші сестриці
5. Паламар
6. Дзвонар
7. Катехит
8. Скарбник

Титул IV. Парафіяльні мирянські спільноти

Титул V. Парафіяльна катехитична школа

Титул VI. Фінансове життя парафії

Титул VII. Господарська діяльність парафії

Титул VIII. Кінцеві положення

Абревіатури та скорочення

CS – Motu Proprio Cleri sanctitati, проголошене Папою Пієм XII 2 червня 1957 р.

CD – II Ватиканський Собор, Декрет про єпископський уряд у Церкві «Christus Dominus», 28 жовтня 1965 р.

LG – II Ватиканський Собор, Догматична конституція про Церкву «Lumen Gentium», 21 листопада 1964 р.

PO – II Ватиканський Собор, Декрет про священниче служіння та життя «Presbyterorum ordinis», 7 грудня 1965 р.

SC – II Ватиканський Собор, Конституція про священну літургію «Sacrosanctum Concilium», 4 грудня 1964 р.

кан. – канон/канони

арт. – артикул/артикули

ККСЦ – Кодекс канонів Східних Церков

КПП – Канони партикулярного права Української Греко-Католицької Церкви, проголошені Декретом Блаженнішого Святослава, Отця і Глави УГКЦ, 12 березня 2015 р.

ВСТУП

Священик, як парох парафії, відповідальний за пастирську опіку над своїми парафіянами. Така пастирська опіка включає відповідальність за проповідь Євангелії, турботу про духовний поступ вірних у їхньому житті з Богом, звершення святих таїнств, а також передбачає обов'язок провадити в молитві усю спільноту, заохочувати мирян до активної участі в богослужіннях, у проповідуванні Доброї Новини і в добрих ділах християнського милосердя. Також парох зобов'язаний шанувати та підтримувати діяльну участь мирян у парафіяльних радах з метою пожвавлення парафіяльного життя і в такий спосіб – кращого здійснення місії Церкви. Парох покликаний дбати про те, щоб усі парафіяни відчували власну відповідальність за розвиток парафіяльного життя.

І духовенство, і миряни покликані передовсім до постійного навернення, преображення й оновлення власного життя силою «нового» життя, дарованого Воскреслим Господом. Таке навернення включає покликання до святості, бути свідком Христа та проповідником Євангелії, реалізацію діл християнського милосердя й служіння потребам бідних, утілення принципів справедливості, любові та миру в реаліях щоденного життя.

Усі вірні Христові – духовенство і миряни – несуть відповідальність за реалізацію спасительної місії Церкви у світі, кожен у свій спосіб і на своєму місці, а особливо на території парафії. Парафія УГКЦ свідчить про свою єдність з наступником апостола Петра, плекає свою східну християнську спадщину, вона спрямована до особи та її спасіння, є відкритим і доступним місцем зустрічі з Христом Господом.

Сучасна доба ставить перед нами вимогу оновити моделі управління парафією та ведення організаційних справ у світлі давніх канонічних джерел нашої Церкви, взявши до уваги документи II Ватиканського Собору та інші церковні рішення. Мова йде про необхідність зміцнення в житті парафії таких принципів, як:

- соборність Церкви, згідно з яким парафію творять разом, будучи одним Божим людом, і духовенство, і миряни завжди в єдності зі своїм єпископом та Отцем і Главою УГКЦ;

- єдність народу Божого, яка плекається завдяки гармонійному поєднанню різних природних талантів та дарів Святого Духа, які слід поставити на служіння спільноті відповідно до специфічного покликання кожного члена парафії;

- співвідповідальність кожного охрещеного члена Церкви (іншими словами, Христового вірного) за долю та місію Церкви, взявши до уваги, зокрема, і принцип субсидіарності, як обов'язок кожного прилучитися в міру своїх сил до розбудови Церкви Божої в межах конкретної парафії.

Природа Церкви вимагає активного залучення мирян у життя парафії, оскільки всі охрещені спільно творять єдиний люд Божий. Перш ніж прийняти важливе рішення стосовно життя всієї парафії, парох радиться з вірними, а особливо з членами парафіяльних рад, бо вони є консультативними органами, які покликані допомагати пароху.

Цей Правильник окреслює головні аспекти парафіяльного церковного життя та має стати дороговказом як для священнослужителя, так і для вірних. Він повинен сприяти покращенню спільнотної дороги до Божого Царства. Разом з цим Правильник – це офіційний документ, який зобов'язує до виконання поданих у ньому постанов.

Парафіяльний правильник – це документ, який має допомогти священику в організації душпастирського, фінансового, господарського життя парафії відповідно до церковного законодавства та роз'яснити йому, як практично реалізувати норми церковного права в повсякденному житті.

ТИТУЛ І

Парафія, загальні положення

Арт. 1. Парафія – це визначена спільнота вірних, заснована єпархіальним єпископом[1] відповідно до норм права, пастирська опіка над якою доручена пароху[2].

Арт. 2. Парафія під опікою пароха, який діє під владою єпархіального єпископа, здійснює своє покликання до святості, єднаючись з Богом-Отцем через Господа Ісуса Христа у Святому Дусі. Парафія є місцем, де зароджується, зростає і дозріває святість християнина.

Арт. 3. Парафія на підставі самого права є юридичною особою[3].

Арт. 4. З огляду на національність, мову, належність вірних до іншої Церкви свого права або через якісь інші визначені законом засади, єпархіальний єпископ за порадою пресвітерської ради може засновувати персональні парафії[4].

Арт. 5. Заснування парафій у церквах монастирів, чернечих інститутів або товариств спільного життя на подібну чернечих належить до компетенції єпархіального єпископа (але не адміністратора єпархії). Єпархіальний єпископ за порадою пресвітерської ради і за згодою вищого настоятеля цих інститутів або товариств здійснює таке заснування парафій на підставі письмової угоди з дотриманням кан. 480 ККСЦ[5].

Арт. 6. Парафія у своїй діяльності керується нормами ККСЦ, КПП УГКЦ, приписами цього Правильника, нормами й рішеннями єпархіального єпископа та нормами цивільного законодавства.

Титул II

Священнослужителі парафії

Глава 1

Парох

Арт. 7. Парох – це пресвітер, якому єпархіальний єпископ доручив пастирську опіку над вірними у визначеній парафії під владою цього ж єпархіального єпископа[6].

Арт. 8. § 1. Для того щоб пресвітер міг бути іменованим парохом, він повинен відзначитися добрими рисами, правильною наукою, дбайливістю про душі, розсудливістю та іншими чеснотами й прикметами для належного виконання парафіяльного служіння[7].

§2. Якщо пресвітер одружений, то вимагається, щоб і дружина, і діти, які живуть разом із ним, відзначалися добрими звичаями та поведінкою[8].

Арт. 9. § 1. Право іменувати парохів належить тільки єпархіальному єпископу[9].

§ 2. Під час вакантності єпархіального престолу або перешкоди в його діяльності до компетенції адміністратора єпархії належить іменувати парохів у тому разі, коли єпархіальний престол був вакантний принаймні один рік[10].

Арт. 10. § 1. Іменування пароха, що є членом чернечого інституту або товариства спільного життя на подобу чернечого, зокрема у тому разі, якщо це іменування здійснює адміністратор єпархії відповідно до кан. 286, п. 1 ККСЦ[11], відбувається згідно з кан. 284, § 2, 286 ККСЦ та арт. 37, § 2 КПП[12].

§ 2. Право іменувати монахів парохами належить єпархіальному єпископу, який це здійснює за попереднім дозволом Отця і Глави Церкви[13].

Арт. 11. Уряд пароха є сталим, тому не слід його іменувати на визначений термін, за винятком випадків, коли:

- 1) ідеться про члена чернечого інституту або товариства спільного життя на подобу чернечого;
- 2) кандидат погоджується на це письмово;
- 3) ідеться про спеціальний випадок, що вимагає згоди колегії єпархіальних радників;
- 4) це дозволяє припис КПП УГКЦ[14].

Арт. 12. Парох може здійснювати душпастирство, що одержав на підставі канонічного призначення, лише після канонічного прийняття парафії, яке відбувається відповідно до приписів літургійних книг[15] та з дотриманням кан. 39 КПП[16].

Розділ I

Права та обов'язки пароха

Арт. 13. Христос передав свою місію апостолам та їхнім наступникам – єпископам. Парох, будучи особливим співпрацівником і представником єпархіального єпископа в парафії, зобов'язаний дбати, щоб вірні відчували себе пов'язаними зі своїм єпископом, а через нього – з усією Вселенською Церквою.

Арт. 14. Парох виконує свої обов'язки владою, що впливає з його уряду, і таким чином реалізує її строго в межах своєї парафії.

Арт. 15. Основним правом і обов'язком пароха є надавати пастирську опіку вірним, виконуючи місію навчання, освячування й управління [17] парафією. Ця місія бере свій початок у Христовому священстві й має на меті формувати в парафіян єдність із Пресвятою Трійцею, зрілість, стійкість і непохитність у вірі, відвагу боронити Христову Церкву та стояти на захисті прав і гідності людини.

Арт. 16. Парох з моменту канонічного прийняття парафії[18] на підставі свого уряду отримує:

- 1) повноваження та обов'язок проповідувати[19];
- 2) повноваження уділяти святе таїнство Покаяння[20], яким може користуватися у всьому світі, хіба що якийсь місцевий ієрарх[21] у спеціальному випадку виразно заперечить[22];
- 3) владу диспензувати від приписаної правом форми вінчання та від усіх інших подружніх перешкод церковного права чи публічних, чи таємних, за винятком перешкоди свячення[23], у небезпеці смерті та коли фактично не можна звернутися до місцевого ієрарха[24];
- 4) владу диспензувати, якщо випадок таємний, від подружніх перешкод, окрім перешкоди свячення й довічного прилюдного обіту чистоти, складеного в чернечому інституті, хіба що йдеться про згромадження єпархіального права[25], якщо ці перешкоди виявляються, коли все готове до вінчання і його не можна відкласти без правдоподібної небезпеки великої шкоди[26];
- 5) повноваження правосильно благословити подружжя в межах своєї території, якщо принаймні один із наречених належить до УГКЦ[27];
- 6) владу диспензувати вірних парафії від приватних обітів, але з виправданої причини та якщо диспенза не порушує прав, набутих іншими[28];
- 7) владу припинити дію обов'язку для вірних його парафії, який впливає з обіту, поки його виконання завдає їм шкоди[29];
- 8) право приймати до Католицької Церкви мирян східної некатолицької Церкви, які цього просять у присутності двох свідків. Акт прийняття повинен бути зареєстрований у книзі реєстрації парафіян [30];
- 9) право делегувати в межах своєї парафії вищезазначені повноваження, за винятком повноважень сповідати, хіба що загальне право виразно застерігає щось інше[31].

Арт. 17. Найважливішими функціями пароха є:

- 1) звершення святих таїнств християнського втаємничення – Хрещення, з дотриманням кан. 677[32] і 678, § 1[33] ККСЦ; Миропомазання, згідно з кан. 694 і 695 ККСЦ[34], і Пресвятої Євхаристії з дотриманням кан. 697, 708 і 710 ККСЦ[35];
- 2) асистувати й благословляти подружжя, дотримуючись кан. 302, § 2[36];
- 3) уділяти святе таїнство Єлеопомазання хворим[37];
- 4) хоронити померлих[38];
- 5) звершувати Божественні Літургії в неділі та свята церковного року[39].

Арт. 18. Справедливо та слушно, щоб парох делегував сотrudникам звершувати принаймні частину від усіх тріб, хіба що єпархіальний єпископ постановляє щось інше[40].

Арт. 19. § 1. Парох та інші священнослужителі парафії не можуть брати активної участі ні в політичних партіях, ні в керуванні професійними спілками.

§ 2. Їм також забороняється вести політичну агітацію та брати участь у передвиборчих кампаніях політиків і політичних партій[41].

Частина I

1. Обов'язок навчання

Арт. 20. Парох зобов'язаний дбати про те, щоб у парафії, дорученій його пастирській опіці, усім вірним якнайчастіше проповідувалося Слово Боже. Із цією метою він повинен:

- 1) навчати вірних правд святої віри і норм християнського життя, зокрема через гомілії під час Божественної Літургії в неділі та дванадцять свята[42];
- 2) використовувати інші нагоди: щоденні богослужіння в храмі, звершення святих таїнств та відправи похоронних служб для проповідування Божого Слова вірним[43];
- 3) докладати всіх зусиль, щоб Слово Боже стало живим і діяльним у житті всієї парафії та кожного парафіянина зокрема. Для цього необхідно найперше самому щоденно читати Святе Письмо, а також заохочувати до такої ж практики усіх повірених йому парафіян і свою родинну спільноту[44];
- 4) організувати в парафії біблійні гуртки[45], самому їх очолювати або подбати про належний вишкіл провідників, які б пояснювали та вели роздуми над текстами Святого Письма в таких гуртках;
- 5) докладати всіх зусиль, щоб згідно із встановленими компетентною владою приписами проводилася катехизація всіх вірних, доручених його опіці, незалежно від віку або стану[46];
- 6) дбати про католицьке виховання дітей і молоді через організовані катехитичні навчання та їх подальшу інтеграцію в парафіяльну спільноту[47];
- 7) залучати до організації катехитичного навчання парафіяльних священнослужителів, а також членів чернечих інститутів і належним чином підготовлених мирян[48];
- 8) допомагати батькам у християнському вихованні дітей, свідомих власних прав і обов'язків[49];
- 9) старатися, щоб батьки дитини, яка має бути охрещеною, а також ті, що мають прийняти завдання хресного батька чи матері, були належно обізнані із значенням цього святого таїнства та пов'язаними з ним обов'язками[50];
- 10) запрошувати для проповідування Слова Божого (реколекцій і місій) дорученим його опіці вірним інших пресвітерів (рекомендується богопосвячених осіб), особливо перед різдвяними й великодніми святами;
- 11) своєю щоденною поведінкою й турботою показувати охрещеним і неохрещеним, католикам і не католикам приклад справжнього священничого й душпастирського служіння та давати всім свідчення християнського життя[51];
- 12) клопотатися про те, щоб проповідь Євангелія доходила до тих, які перестали практикувати християнське життя, зневірилися або відійшли від Католицької Церкви; дбати, щоб наука Христа дійшла до невіруючих, що проживають на території парафії[52].

Арт. 21. § 1. Парох повинен займатися поглибленням знань богословських наук, навіть більше, він має наполегливо старатися здобувати глибші й пристосовані до сьогодення знання через душпастирські курси, затверджені власним ієрархом[53].

§ 2. Парох повинен також брати участь у конференціях, які ієрарх уважатиме доцільними для підтримання належного розвитку й душпастирства[54].

2. Обов'язок освячування [55]

Арт. 22. Щоб гідно виконати обов'язок освячування, парох повинен:

- 1) турбуватися про те, щоб відправа Божественної Літургії стала осередком і вершиною всього життя парафіяльної спільноти і за можливості для вірних служилися богослужіння добового кола[56];
- 2) докладати зусиль, щоб вірні якнайчастіше (по змозі щодня, за винятком алітургійних днів[57]) причащалися святих таїнств, а також свідомо та активно брали участь у Божественній Літургії та богослужіннях[58];
- 3) пам'ятати, що святе таїнство Покаяння найкраще сприяє плеканню християнського життя. З цією метою потрібно часто та з охотою уділяти це таїнство, запрошуючи для цього в разі потреби також інших священників;
- 4) заохочувати вірних плекати родинну молитву як могутній засіб освячення членів «домашньої Церкви»;
- 5) звершувати богослужіння у своїй парафії відповідно до приписів літургійних книг і вказівок єпархіального єпископа, уникаючи будь-яких зловживань;
- 6) засновувати при парафії молитовні спільноти для різних груп вірних, заохочувати членів парафіяльної спільноти до участі в них та дбати про їхню духовну опіку і провід[59];
- 7) відповідально ставитися до релігійного і sacramentalного життя громади.

3. Літургійне життя

Арт. 23. Парох повинен часто звершувати Божественну Літургію за вірних довіреної його парафії. У неділі, храмове свято та дванадесяті свята[60] він зобов'язаний її звершувати[61].

Арт. 24. § 1. Якщо б з якихось виправданих причин парох у приписані свята, зазначені в арт. 22, не зміг виконати свого обов'язку служіння Божественної Літургії за довірених йому людей, то повинен надолужити це найближчим часом.

§ 2. Якщо він звершує своє служіння в кількох парафіях, то може жертвувати лише одну Службу Божу за довірених йому парафіян[62].

Арт. 25. Приймаючи пожертви за відправу Божественної Літургії від вірних іншої Церкви свого права, парох суворо зобов'язаний дотримуватися приписів тієї Церкви стосовно пожертв, хіба що жертводавець постановляє інакше[63].

Арт. 26. Парох повинен часто молитися в парафіяльному храмі Вечірню і Утреню. По змозі має молитися Вечірню в навечір'я неділь і свят, а в сам недільний чи святковий день – Утреню[64].

Арт. 27. Парох зобов'язаний щодня публічно або приватно молитися принаймні одну цілісну частину церковного правила: Утреню або всі Часи, або Вечірню, або Повечір'я, або Опівнічну (відповідно до змоги та обставин часу). Тільки поважна причина може звільняти його від цього обов'язку[65].

4. Обов'язок управління [66]

Арт. 28. Обов'язок управління полягає в служінні вірним, а не в домінуванні над ними. Із такою метою парох повинен:

- 1) із вдячністю сприймати таланти та обдарування членів парафіяльної спільноти, розпізнавати їх у світлі духовної традиції Церкви та вміло залучати їх до різноманітних служінь у самій спільноті та поза нею[67];
- 2) прислуховуватися до порад зрілих у вірі членів парафіяльної спільноти, особливо в тому, що стосується пасторального планування та його реалізації в парафії[68];
- 3) співпрацювати з парафіяльними радами (пастирською та економічною);

- 4) дбати про те, щоб пізнати власну паству через відвідування родин та шкіл, оточуючи батьківською любов'ю хворих, немічних, засмучених, умираючих, а особливо тих, що переживають різні труднощі, - одиноких, неповносправних, немічних, удів, сиріт, uzалежнених осіб і т. п.;
- 5) підтримувати ріст християнського життя серед поодиноких вірних, різних об'єднань, присвячених апостолятові, та всієї парафіяльної спільноти;
- 6) наполегливо дбати про молодь і дітей;
- 7) заохочувати вірних допомагати парафіяльному духовенству у справах парафії та активно долучатися до діл апостоляту;
- 8) дбати, щоб у парафіяльному храмі не виставляли, не продавали та не роздавали ікон чи образів, далеких від справжнього церковного мистецтва, а також книг, зміст яких не відповідає християнській вірі та моралі[69];
- 9) дбати про те, щоб у парафіяльному храмі панувала чистота, лад та охайність, які личать Божому домові, і застосовувалися засоби безпеки для охорони святих і дорогоцінних речей[70];
- 10) дбати, щоб усякого роду заходи, які мають відбуватися під його керівництвом, були організовані за критерієм християнської розсудливості[71].

5. Обов'язок щодо парафіяльних книг і архіву

Арт. 29. § 1. Ведення парафіяльних книг та архіву, де зберігаються парафіяльні книги, листи ієрархів та інші вхідні й вихідні документи, є важливою складовою частиною уряду пароха[72].

§ 2. Парох зобов'язаний старанно зберігати всі парафіяльні документи церковного чи державного походження:

- а) документи державної реєстрації парафії, права власності на рухоме чи нерухоме майно та земельні ділянки, оренди, купівлі чи відчуження майна, позики, віддання в користування, дозволи державних органів і установ, архітектурні плани, креслення, загалом будь-які документи світського характеру та діловодства, листування з держустановами, квитанції;
- б) декрети, розпорядження, дозволи, диспенси та будь-які інші документи, видані місцевим ієрархом, які стосуються парафії, її вірних чи духовенства, зокрема декрет заснування парафії, іменування священнослужителів парафії та інші;
- в) будь-які інші документи чи відомості, які стосуються парафії та її вірних.

§ 3. У кожній парафії повинні бути такі книги: реєстрацій хрещень і миропомазань; вінчань; похоронів; прибутків і витрат; пожертв і фундацій; церковного майна; реєстрації парафіян; візитацій парафії; хроніки парафії; прийняття намірень на Божественну Літургію; відвідування хворих; папки з протоколами передшлюбних досліджень, а також протоколи засідань парафіяльних рад[73].

Арт. 30. У книзі реєстрацій хрещень і миропомазань слід зазначати все, що пов'язано з канонічним станом вірних внаслідок прийняття святого таїнства Подружжя, з дотриманням припису кан. 840, § 3 ККСЦ; внаслідок усиновлення, прийняття таїнства Священства або складання довічної професії в чернечому інституті, приписання до Церкви свого права, її зміна[74], відповідні відмітки повинні завжди бути вписані до свідоцтва про хрещення[75].

Арт. 31. На підставі розпорядження єпархіального єпископа або душпастирського звичаю парох може завести також книги першої Сповіді та Святого Причастя.

Арт. 32. Старі парафіяльні книги реєстрацій хрещення і миропомазання, вінчань, пожертв і фундацій, церковного майна слід зберігати довічно в архіві парафії. Щороку належить передавати до єпархіальної курії річні копії цих книг, хіба що єпархіальний єпископ вирішить інакше. Стосовно інших книг та документації слід діяти згідно з розпорядженням єпархіального єпископа[76].

Арт. 33. Парох повинен подбати про те, щоб нічого з парафіяльного архіву не потрапило до чужих рук[77]. Парафіяльний архів (документація та книги) повинен бути замкнений, а ключ має зберігатися в пароха. Користування документами чи книгами парафіяльного архіву можливе за дозволом пароха. В архів слід також помістити та належним чином зберігати всі старовинні, цінні церковні книги, зокрема богослужбові.

Арт. 34. Усі юридичні документи парафії, вхідна і вихідна документація повинні зберігатися в парафіяльному архіві й мати порядкову нумерацію.

Арт. 35. § 1. Свідоцтва про канонічний стан вірних і всі документи, які мають правове значення, повинні бути підписані парохом із зазначенням дня, місця та року їх видання і скріплені парафіяльною печаткою[78]. Рекомендується робити копії виданих документів та зберігати їх в архіві.

§ 2. Якщо свідоцтва про канонічний стан вірних видані повторно чи на заміну втраченого, про це має бути зазначено відповідним штампом «дублікат» на самому свідоцтві.

6. Обов'язок проживання в парафії

Арт. 36. Парох зобов'язаний проживати в межах своєї парафії, по змозі поряд із парафіяльним храмом. Місцевий ієрарх може дозволити йому проживати в іншому місці за умови, якщо це не перешкоджатиме виконанню парафіяльних обов'язків[79].

Арт. 37. Якщо парох має потребу відлучитися від парафії більше як на тиждень, то зобов'язаний повідомити про це власного місцевого ієрарха і знайти собі заступника відповідно до вказівок єпархіального єпископа[80].

Частина II Права пароха

1. Право виступати від імені парафії

Арт. 38. Парох керує всією діяльністю парафії, тому в усіх правових справах чи державного, чи церковного характеру він виступає від імені парафії (наприклад, підписує договори та контракти, виступає в суді і т. п.)[81].

Арт. 39. До уряду пароха належить також управління парафіяльним майном. У зв'язку з цим він повинен дотримуватися загальних норм, що містяться в кан. 1007-1054 ККСЦ.

Арт. 40. Парох приймає та звільняє працівників, які виконують служіння в парафії.

2. Право на винагороду

Арт. 41. Кожна парафія зобов'язана належно утримувати пароха[82].

Арт. 42. Щодо винагороди та пожертв, за винятком пожертв за відправу Божественної Літургії, про які мова в кан. 715-717 ККСЦ, необхідно дотримуватися таких правил:

- 1) усі пожертви, призначені для парафії, повинні бути внесені до парафіяльної каси[83];
- 2) із парафіяльної каси виключені ті пожертви, про які чітко відомо, що вони з волі жертводавця призначені для якоїсь іншої мети, а саме пожертви, складені вірними особисто парохів або іншому парафіяльному священнослужителю за виконання пастирської послуги (напр. хрещення, вінчання, похорон, сорокоуст, поминання, мирування, посвячення домів, йорданські відвідини чи будь-які інші потреби, моління чи благословення), належать особисто парохів або парафіяльному священнослужителю, який уділив духовне служіння[84].
- 3) розмір належної щомісячної винагороди парохів визначає єпархіальний єпископ, порадившись із колегією єпархіальних радників і радою з економічних справ, беручи до уваги норми приписів кан. 390 ККСЦ[85].

3. Право на відпустку

Арт. 43. Парох має право на щорічну відпустку, тривалість якої становить тридцять календарних днів безперервно або з перервами, якщо не стоїть на перешкоді якась поважна причина. У час відпустки не враховуються дні реколекцій, наукові чи практичні семінари та подібні заходи зі сфери освіти, до участі в яких зобов'язав місцевий ієрарх[86].

Арт. 44. Парох має право на один вихідний день на тиждень, хіба що пастирські обов'язки не дають такої можливості.

Розділ 2

Втрата уряду пароха

Арт. 45. Парох втрачає уряд після закінчення визначеного в декреті іменування терміну[87], внаслідок зречення[88], переведення[89], усунення[90], а також позбавлення[91].

Арт. 46. Парох, якому виповнилося 75 років, подає зречення з уряду єпархіальному єпископові, який, зваживши всі обставини особи й місця, повинен вирішити про прийняття або відкладення зречення. У разі прийняття зречення єпархіальний єпископ повинен подбати про належне забезпечення та утримання цього священнослужителя[92].

Арт. 47. Парох не втрачає свого уряду після припинення влади єпархіального єпископа, який надав цей уряд.

Глава 2

Адміністратор

Арт. 48. У разі вакантності парафії, відповідно до кан. 297, §1 ККСЦ[93], або якщо парох з певної причини зазнає перешкод у виконанні безпосередніх пастирських завдань (напр. переслідування, заслання чи нездатність), єпархіальний єпископ повинен якнайшвидше іменувати іншого священника адміністратором парафії[94].

Арт. 49. § 1. Доки не іменованій адміністратор, опіку над парафією повинен тимчасово прийняти парафіяльний сотрудник. Якщо є декілька парафіяльних сотрудников, то опіку приймає найстарший за пресвітерським свяченням сотрудник.

§ 2. Якщо в парафії немає сотрудника, тимчасову опіку над парафією повинен прийняти парох із найближчої парафії[95].

§ 3. Той, хто тимчасово прийняв опіку над парафією, повинен негайно повідомити про це єпархіального єпископа[96].

Арт. 50. Адміністратор парафії має ті самі права й обов'язки, що і парох, хіба що єпархіальний єпископ постановляє щось інше[97].

§ 2. Адміністратор парафії не може чинити нічого, що могло б завдати шкоди правам пароха або парафіяльному майну[98].

Арт. 51. Адміністратор парафії після виконання свого уряду повинен протягом десяти корисних днів здати письмовий звіт пароху, але не швидше від канонічного прийняття парафії останнім[99].

Арт. 52. З огляду на те, що уряд адміністратора є тимчасовим, єпархіальний єпископ з дотриманням канону 941 ККСЦ[100] повинен якнайшвидше іменувати парохом пресвітера, здатного обійняти цей уряд[101].

Глава 3 **Парафіяльний сотрудник**

Арт. 53. Якщо для пастирської опіки над парафією є конечним і корисним, то на допомогу пароху можна дати одного або кількох парафіяльних сотрудников, які мають бути пресвітерами[102].

Арт. 54. Парафіяльного сотрудника вільно іменує єпархіальний єпископ, вислухавши думку пароха, - хіба що розумно вважає інакше[103].

Арт. 55. Якщо на уряд сотрудника призначено члена чернечого інституту або товариства спільного життя на подобу чернечого, то іменування відбувається з дотриманням кан. 284, § 2 ККСЦ та кан. 37, § 2 ККП[104].

Арт. 56. Парафіяльний сотрудник може бути іменованим або для всієї парафії, або для окресленої частини парафії[105].

Арт. 57. Права і обов'язки парафіяльного сотрудника визначаються нормами ККСЦ[106], КПП УГКЦ[107] та декретом іменування і повинні виконуватися під владою пароха[108].

Арт. 58. Парафіяльний сотрудник, зважаючи на свій уряд, повинен допомагати пароху в усій парафіяльній службі та в разі потреби заступати пароха. Однак він не може звершувати Божественну Літургію за вірних парафії, де служить, оскільки цей обов'язок[109] належить лише пароху.

Як співпрацівник пароха, він повинен подавати йому щоденно значну й дієву допомогу в пастирському служінні. Між парохом і парафіяльним сотрудником повинні існувати братерські стосунки, процвітати взаємна любов і пошана, вони мають допомагати один одному порадами, підтримкою і прикладом, виконуючи опіку над парафією злагоджено та зі спільною дбайливістю[110].

Арт. 59. Зважаючи на свій уряд, парафіяльний сотруди́ник не наділений повноваженням благословити подружжя. Однак таке повноваження, навіть загальне, крім місцевого ієрарха, може йому надати також парох у межах парафії; якщо таке повноваження було йому надане, то парафіяльний сотруди́ник може надавати його в окремих випадках також іншим священикам[111].

Арт. 60. § 1 Стосовно винагороди слід дотримуватися кан. 63 КПП[112] та арт. 41-42 цього Правильника.

§ 2. Стосовно відпустки слід дотримуватися припису кан. 64 КПП та арт. 43-44 цього Правильника[113].

Арт. 61. Єпархіальний єпископ може усунути парафіяльного сотруди́ника з виправданої причини. Якщо ж парафіяльний сотруди́ник є членом чернечого інституту або товариства спільного життя на подобу чернечого, слід дотримуватися припису кан. 1391, § 2 ККСЦ[114].

Глава 4 **Диякон**

Арт. 62. Диякон на підставі свячення належить до священнослужителів[115] і приписується до єпархії, для служіння якої посвячується[116].

Арт. 63. Диякон разом із пресвітерами, відповідно до приписів літургійних книг, бере активну участь власним служінням у звершенні Божественної Літургії[117].

Арт. 64. Диякон, приналежний до парафії[118], повинен надавати посильну допомогу пароху та сотруди́никам парафії, особливо в катехизації та в організації чи координації благодійної діяльності парафіяльної спільноти[119].

Арт. 65. Диякон має повноваження проповідувати Слово Боже там, де його законно призначено або запрошено[120].

Арт. 66. Диякону не дозволяється голосити гомілію, хіба що на це дасть виразний дозвіл єпархіальний єпископ[121].

Арт. 67. У разі необхідності диякон може під час Божественної Літургії допомагати пресвітеру в роздаванні Євхаристії вірним, але не замість нього[122].

Арт. 68. Диякон може роздавати Євхаристію поза Божественною Літургією тільки за дозволом місцевого ієрарха[123].

Арт. 69. § 1. Стосовно винагороди слід дотримуватися кан. 63 ККП[124] та арт. 41 та 42 п. 3 цього Правильника.

§ 2. Стосовно відпустки слід дотримуватися припису кан. 64 КПП та арт. 43-44 цього Правильника[125].

ТИТУЛ III

Парафіяльні ради та інші парафіяльні служіння[\[126\]](#)

Арт. 70. Усі вірні Церкви Христової несуть відповідальність за реалізацію її спасительної місії у світі, кожен у свій спосіб і відповідно до свого покликання. У парафії здійснюються різні види служіння та діяльності. З огляду на це при парафії повинні бути створені та діяти певні ради, зокрема пастирська й економічна, які б займалися відповідно пастирськими чи фінансово-економічними та майновими справами[\[127\]](#).

Глава 1

Парафіяльна пастирська рада

Арт. 71. Пастирська рада є дорадчим органом при парафії та не має статусу юридичної особи. Метою ради є систематичне обговорення разом із парохом пастирської ситуації в парафії з наголошенням на посланництві парафіяльної спільноти, яка є місцем проповідування Божого Слова, освячення Божого люду та служіння ближньому.

Арт. 72. Основним і первинним завданням пастирської ради є підтримувати пароха порадою та допомагати йому в апостольській і соціально-харитативній діяльності в парафії. При цьому пастирська рада має право виступати з власними апостольськими ініціативами, особливо в ділянці катехизування і виховання вірних будь-якого віку та стану й у ділянці харитативного служіння і дієво підтримувати пароха в їх реалізації, а також докладати необхідних зусиль до розвитку різних мирянських ініціатив[\[128\]](#).

Арт. 73. Щодо створення пастирської ради, її головних завдань та служіння слід брати до уваги відповідні норми, окреслені в Статуті парафіяльної пастирської ради (див. [Додаток 1](#)).

Глава 2

Парафіяльна економічна рада

Арт. 74. Економічна рада є дорадчо-консультативним органом, покликаним допомагати пароху своїми порадами в економічній і майновій сферах діяльності парафії.

Арт. 75. Економічна рада допомагає пароху в адмініструванні матеріальних благ парафії. При цьому за парохом залишається персональний обов'язок законного представника парафіяльної спільноти та управителя церковного парафіяльного майна[\[129\]](#).

Арт. 76. Щодо створення економічної ради, її головних завдань та служіння слід брати до уваги відповідні норми, окреслені в Статуті парафіяльної економічної ради (див. [Додаток 2](#)).

Глава 3

Парафіяльні служіння

Арт. 77. Парох повинен подбати, щоб відповідно до душпастирських потреб у парафії були: катехит, дяк, регент, паламар, дзвонар, а також по змозі просфорник (-ця), бібліотекар, відповідальний у справах сім'ї та молоді, фахівець для роботи з особами, що мають особливі потреби, та узалежненими, відповідальний за інформаційну діяльність тощо.

1. Дяк

Арт. 78. Церковний дяк повинен бути практикуючим християнином, який відзначається добрим християнським життям, духовністю й моральністю та користується повагою серед парафіян.

Арт. 79. Дяк зобов'язаний мати дяківську освіту або принаймні бути обізнаним з уставом богослужінь згідно з літургійною традицією УГКЦ.

Арт. 80. § 1. Статус парафіяльного дяка надають особі через письмове затвердження парохом на прохання дяка й складання ним прилюдної обітниць добросовісного служіння в парафіяльній громаді та послуху церковній владі.

§ 2. Прилюдна обітниця, про яку йдеться в § 1, складається дяком на Євангелії у присутності пароха та представників пастирської ради.

§ 3. Рекомендується, щоб дяк по змозі був поставлений у чин читця і співця.

Арт. 81. § 1 За недобросовісне ставлення дяка до виконання своїх обов'язків після принаймні трьох усних та одного письмового попередження пароха його можуть звільнити від служіння.

§ 2. Звільняє дяка парох після того, як порадиться з парафіяльною пастирською радою.

§ 3. Підставами для звільнення можуть бути: недобросовісне ставлення до дяківського служіння (часті або постійні запізнення чи відсутність на служінні, занедбання уставу тощо), ведення неморального способу життя, публічне згіршення, непослух пароху, обмова чи очорнення Церкви, єпископа, священника або парафіян.

Арт. 82. Якщо дяк вважатиме себе несправедливо покривдженим рішенням пароха, то про звільнення може апелювати насамперед до самого пароха з проханням про зміну або відкликання рішення. Якщо ж це прохання не було задоволене, має право звернутися до місцевого ієрарха.

Арт. 83. Розмір щомісячної винагороди дяка визначає парох, порадившись із парафіяльною економічною радою і взявши до уваги рівень кваліфікації та обсяг виконуваних обов'язків.

Арт. 84. Якщо дяк є і регентом церковного хору, то йому належить додаткова винагорода за служіння регентом.

2. Регент

Арт. 85. Регент повинен мати регентську освіту або принаймні добре знати диригентську справу та бути обізнаним із церковними богослужіннями згідно з літургійною традицією УГКЦ, відзначатися побожністю та мати повагу серед парафіян.

Арт. 86. § 1. Статус парафіяльного регента надається особі через письмове затвердження парохом на прохання самого регента та складання ним прилюдної обітниць добросовісного служіння в парафіяльній громаді та послуху церковній владі.

§ 2. Прилюдна обітниця, про яку йдеться в § 1, складається регентом на Євангелії в присутності пароха та представників пастирської ради.

Арт. 87. Регентом церковного хору може бути також дяк за умови, що має відповідну музичну освіту.

Арт. 88. Регент церковного хору повинен отримувати відповідну винагороду, встановлену парохом за погодженням із парафіяльною економічною радою та з урахуванням рівня кваліфікації та обсягу виконуваних обов'язків.

Арт. 89. § 1. За недобросовісне ставлення регента до виконання своїх обов'язків після принаймні трьох усних попереджень пароха він може бути звільнений зі свого служіння.

§ 2. Звільняє регента парох після того, як порадиться з парафіяльною пастирською радою.

§ 3. Підставами для звільнення можуть бути: недобросовісне ставлення до регентського служіння (часті або постійні запізнення чи відсутність на служінні, занедбання уставу тощо), ведення неморального способу життя, публічне згіршення, непослух пароху, обмова чи очорнення Церкви, єпископа, священика або парафіян.

3. Старші брати

Арт. 90. § 1. Старші брати – це перші помічники пароха в парафії в господарських справах. Вони, зокрема, дбають про чистоту й охайність території, прилеглої до храму, та організують роботу з її благоустрою, залучаючи до цього інших парафіян.

§ 2. Старшими братами мають бути практикуючі християни, які ведуть моральний і чесний спосіб життя, вирізняються працьовитістю, господарськими здібностями та втішаються повагою серед парафіян.

Арт. 91. § 1. Призначення старших братів, визначення їх кількості залежно від потреб та величини парафії належить до компетенції пароха, який попередньо має заслухати думку парафіяльної пастирської ради.

§ 2. Старші брати можуть виконувати також обов'язки паламаря і дзвонаря.

Арт. 92. Старші брати звітують священикові за виконану роботу, представляють прохання та поради парафіян парохам, допомагають у вирішенні різних господарських чи інших справ, які доручив парох.

Арт. 93. Священнослужителі парафії та парафіяни повинні поважати старших братів та допомагати їм у роботі для добра парафії.

Арт. 94. Служіння старших братів має суспільний характер, тому ніхто не може вимагати винагороди за нього.

Арт. 95. Старші брати з поважної причини можуть бути відкликані парохом після поради з парафіяльною пастирською радою.

4. Старші сестриці

Арт. 96. § 1. Старші сестриці – це помічниці пароха в парафії, які забезпечують чистоту та регулярне прибирання храму.

§ 2. Старші сестриці мають бути практикуючими християнками, які ведуть моральний і чесний спосіб життя, втішаються повагою серед парафіян.

Арт. 97. Призначення старших сестриць, визначення їх кількості залежно від потреб та величини парафії належить до компетенції пароха, який попередньо має заслухати думку парафіяльної пастирської ради.

Арт. 98. Старші сестриці відповідають також за:

- 1) стан церковних обрусів і рушників, церковних хоругв;
- 2) чистоту церковних риз, а також про їх відповідне зберігання;
- 3) виконують інші обов'язки, окреслені парохом.

Арт. 99. Священнослужителі та вірні парафії повинні поважати старших сестриць і допомагати їм у роботі для добра парафії.

Арт. 100. Служіння старших сестриць має суспільний характер, тому ніхто не може вимагати винагороду за нього.

Арт. 101. Старші сестриці з поважної причини можуть бути відкликані парохом, після того як він порадиться з парафіяльною пастирською радою.

5. Паламар

Арт. 102. Паламаря призначає та відкликає парох.

Арт. 103. Обов'язками паламаря є:

- 1) вчасно відчиняти й замикати храм і зберігати ключі від основних церковних приміщень;
- 2) запалювати й гасити світло;
- 3) дбати про протипожежну безпеку;
- 4) дбати про чистоту й порядок захристії;
- 5) добросовісно прислужувати священнослужителю під час богослужінь: відповідати за кадило й ладан, запалювання свічок і світла, подавання і забирання аналоя тощо;
- 6) утримувати в чистоті підсвічники, панікадила, кадильниці та іншу церковну утвар (семисвічник, рами ікон, лампади тощо);
- 7) стежити за станом церковних хрестів, зокрема «Голготи» й патериць;
- 8) стежити за своєчасним забезпеченням парафіяльного храму свічками, ладаном, вугіллям до кадильниці;
- 9) виконувати інші доручення пароха.

Арт. 104. Розмір винагороди паламаря визначає парох, порадившись із парафіяльною економічною радою.

6. Дзвонар

Арт. 105. Обов'язки дзвонаря виконує один зі старших братів або інша особа, призначена парохом для цього служіння.

Арт. 106. Дзвонар має бути обізнаний із різними церковними передзвонами та їх значенням, застосовуючи це під час виконання своїх обов'язків.

Арт. 107. Завданням дзвонаря є своєчасно дзвонити дзвонами перед церковними богослужіннями та іншими нагодами згідно з традицією УГКЦ.

7. Катехит

Арт. 108. Катехит – це покликана особа, належно підготовлена, сформована та скерована Церквою для допомоги парохів в служінні та вихованні у вірі Божого народу^[130].

Арт. 109. Катехит має належати до Католицької Церкви, бути відданим її вченню, вести життя у вірі, брати активну участь у літургійному житті.

Арт. 110. Катехит повинен пройти відповідну формацію згідно із затвердженою компетентною церковною владою програмою (навчання на катехитичних курсах, у катехитичному інституті тощо). Формація катехита передбачає вивчення Святого Письма, творів святих отців, богослов'я, літургики, східної духовності, катехитики, психології, педагогіки, морального богослов'я.

Арт. 111. Особа, яка бажає бути катехитом, вибирається з парафіяльної спільноти й скеровується на навчання за рекомендацією пароха або ж приймається вже з відповідною освітою та знаннями з-посеред вірних.

Арт. 112. На катехитичне служіння, перевіривши кваліфікацію та відповідність кандидата певним вимогам і визначивши місце й термін його служіння, призначає єпархіальний єпископ^[131].

Арт. 113. Право відкликати з катехитичного служіння має єпархіальний єпископ на підставі об'єктивно вказаних причин у проханні катехиза, або пароха, або голови деканального катехитичного осередку, або голови єпархіальної катехитичної комісії.

Арт. 114. Катехит має право:

- 1) навчати основ віри й християнського життя;
- 2) бути катехитом парафіяльної катехитичної школи;
- 3) за дорученням пароха готувати вірних до прийняття святих таїнств, організувати різні духовні та культурно-релігійні заходи: прощі, табори тощо.
- 4) на постійну катехитичну та духовну формацію;
- 5) на винагороду за служіння;
- 6) на відпустку, узгоджену з парохом.

Арт. 115. Катехит зобов'язаний:

- 1) вести зразкове християнське життя, брати активну участь у літургійному та суспільному житті парафіяльної спільноти;
- 2) проводити катехитичне навчання згідно з положеннями Католицької Церкви та програмами, затвердженими Синодом Єпископів УГКЦ і єпархіальним єпископом з урахуванням культурних традицій та особливостей громади;
- 3) у виконанні своїх обов'язків з повагою і належним послухом підпорядковуватися парохів та церковній владі;
- 4) щорічно брати участь у реколекціях, навчаннях, інших заходах, які організуються деканальним катехитичним осередком і єпархіальною катехитичною комісією;

- 5) співпрацювати з парохом, деканальним катехитичним осередком, єпархіальною катехитичною комісією з метою поглиблення й вдосконалення методів катехитичного навчання;
- 6) вести журнал обліку занять і відвідування;
- 7) упродовж місяця після отримання благословення на катехитичне служіння подати директорові катехитичної школи річний план роботи;
- 8) звітувати голові деканального катехитичного осередку про стан катехизації в парафії наприкінці навчального року;
- 9) ставитися з християнською повагою до представників інших конфесій та релігій;
- 10) у разі неможливості виконувати катехитичне служіння заздалегідь (принаймні за місяць) письмово повідомити про це пароха.

8. Скарбник (бухгалтер)[\[132\]](#)

Арт. 116. Скарбник (бухгалтер) – це практикуючий християнин, що провадить моральний і чесний спосіб життя, вирізняється дбанням про добро Церкви, втішається повагою серед парафіян та є знавцем у фінансових справах.

Арт. 117. Скарбника призначає та звільняє парох, попередньо порадившись із пастирською та економічною радами.

Арт. 118. З огляду на обов'язки, які виконує, скарбник є членом парафіяльної економічної ради.

Арт. 119. Завданням скарбника є допомагати парохам в чесному та відповідальному веденні фінансової та бухгалтерської справ парафії, а зокрема:

- 1) ретельно вести облік фінансових надходжень і витрат;
- 2) дбайливо вести книгу прибутків і витрат[\[133\]](#);
- 3) у перших числах кожного місяця виплачувати щомісячну винагороду парафіяльним священнослужителям та іншим працівникам парафії;
- 4) зберігати та архівувати всі квитанції про оплату (газ, світло, податки, соціальні внески і т.п.);
- 5) допомагати пароху вести інвентарну книгу рухомого й нерухомого церковного майна та своєчасно вносити до неї зміни й доповнення; допомагати готувати щорічний фінансовий звіт і звіт про стан церковного майна.

Арт. 120. § 1. Без відома пароха скарбник не може розпоряджатися церковними коштами. На будь-які витрати чи оплати він щоразу повинен отримати виразний дозвіл чи розпорядження пароха.

§ 2. Фінансовий підсумок скарбника в книзі прибутків і витрат повинен щомісячно завіряти своїм підписом і печаткою парох

ТИТУЛ ІV

Парафіяльні мирянські спільноти

Арт. 121. Для ширшого виявлення й реалізації дарів кожного члена парафіяльної спільноти, а також для створення атмосфери духовної родини в громаді та для духовного зросту парафіян наполегливо заохочується засновувати в парафії різні релігійні мирянські спільноти, як наприклад: «Апостольство молитви», «Матері в молитві», «Марійська дружина», «Вівтарне

братство», «Українська молодь - Христові», «Товариство українських студентів-католиків «Обнова», «Віра і світло», «Справжня любов чекає», «Подружні зустрічі» та інші.

Арт. 122. При парафії можуть діяти також братства та сестринства з відповідною внутрішньою структурою, статути яких затверджує єпархіальний єпископ.

Арт. 123. Усі парафіяльні спільноти можуть діяти лише за дозволом та під духовною опікою пароха.

ТИТУЛ V

Парафіяльна катехитична школа

Арт. 124. Катехитична школа при парафії засновується єпархіальним єпископом з ініціативи та стараннями пароха і парафіяльної спільноти[\[134\]](#).

Арт. 125. Парох несе відповідальність за катехизацію всіх доручених його опіці вірних будь-якого віку або стану. Посильну допомогу парохові повинні надавати парафіяльні священнослужителі, катехити, члени інститутів богопосвяченого життя та інші належно підготовлені вірні[\[135\]](#).

Арт. 126. За потреби парох вибирає кандидата на директора школи, подаючи кандидатуру до єпархіальної катехитичної комісії для отримання затвердження єпархіального єпископа.

§ 2. Якщо такої потреби немає, тоді катехитичну школу очолює сам парох або інший парафіяльний священнослужитель.

Арт. 127. Директор катехитичної школи повинен мати відповідну катехитичну освіту, бути активним членом своєї парафіяльної спільноти та відзначатися ревністю і християнськими чеснотами. Директор є відповідальним за навчально-виховний процес у школі.

Арт. 128. Директор та катехити за згодою пароха визначають час і місце проведення катехитичних занять.

Арт. 129. Заняття у катехитичній школі проводяться в належно облаштованих для цього приміщеннях. Групи для занять формуються з урахуванням насамперед вікових, а відтак інших особливостей учнів. У період канікул необхідно подбати про організацію різноманітних заходів християнського спрямування.

Арт. 130. Фінансування катехитичного навчання проводиться за рахунок парафії та добровільних пожертв вірних, меценатів і батьків.

Арт. 131. Завданням катехитичної школи є:

- 1) вивчення основних правд християнської віри;
- 2) формування християнського світогляду та цілісної людської особистості шляхом плекання християнських чеснот;
- 3) заохочування вірних до участі в парафіяльному житті та різного роду християнських практик;
- 4) сприяння розвитку духовних, моральних, інтелектуальних та фізичних здібностей учнів;

5) проведення навчання згідно з програмою, затвердженою Синодом Єпископів УГКЦ, Синодом Єпископів Києво-Галицького Верховного Архиєпископства УГКЦ чи єпархіальним єпископом.

Арт. 132. Заняття в парафіяльній катехитичній школі проводять:

- 1) парох чи інші парафіяльні священнослужителі;
- 2) катехити та члени богопосвячених інститутів за дозволом єпархіального єпископа;
- 3) студенти семінарій і богословських закладів за погодженням із ректором цього навчального закладу та дозволом єпархіального єпископа;
- 4) фахово підготовлені миряни за дозволом пароха можуть провадити гуртки в рамках катехитичної школи (напр. психолог, учитель музики, співу, малювання чи прикладного мистецтва, аніматори тощо).

ТИТУЛ VI

Фінансове життя парафії

Арт. 133. Вірні мають обов'язок дбати про матеріальні потреби Церкви, щоб вона мала засоби, необхідні для осягнення властивих їй цілей, головно для здійснення богослужінь і діл апостольства та любові, а також для того, що кінечне для належного утримання служителів^[136].

Арт. 134. Парафія забезпечує свої матеріальні потреби на основі повного господарського розрахунку та самофінансування.

Арт. 135. Фінансові надходження парафії складаються з добровільних пожертв фізичних і юридичних осіб та інших, не заборонених церковним і цивільним законодавством джерел.

Арт. 136. Парафія може мати свій банківський рахунок. Право підпису банківських документів належить пароху та скарбнику (бухгалтеру).

§ 2. Парох має право розпоряджатися поточним рахунком у банку, попередньо заслухавши думку парафіяльної економічної ради.

Арт. 137. § 1. Парох несе повну відповідальність за фінансову діяльність парафії.

§ 2. Право перевіряти цю діяльність парафії має єпархіальний єпископ або той, кому він це законно делегує.

Арт. 138. Без дозволу пароха скарбник або члени парафіяльних рад не можуть самостійно проводити грошові збірки на парафії та розпоряджатися коштами парафії.

Арт. 139. § 1. Парафія повинна відраховувати кошти на потреби єпархіальної курії (катедрастик) у розмірі, установленому єпархіальним єпископом, а також на інші загальноцерковні збори, відповідно до рішень компетентної церковної влади.

§ 2. Відповідальним за вчасне внесення коштів, про які йде мова в § 1, є парох.

Арт. 140. Парох, заслухавши думку парафіяльної економічної ради, має право визначати винагороду працівникам парафії.

Арт. 141. Парафія повинна сплачувати відрахування в державні, недержавні чи церковні фонди за парафіяльних священнослужителів згідно з встановленим відсотком.

Арт. 142. Парафіяни з їх доброї волі мають обов'язок винагородити священнослужителів парафії і дяка за служіння при виконанні потреб.

Арт. 143. Єпархіальному єпископу належить установлювати правила пожертв з нагоди відправ Божественної Літургії, святих таїнств, освячень і благословень або будь-яких інших літургійних відправ^[137].

Арт. 144. Парох повинен щомісячно завіряти своїм підписом і печаткою в книзі прибутків і витрат фінансовий підсумок скарбника.

Арт. 145. § 1. Парафія повинна подбати про належний парафіяльний будинок з відповідними умовами для постійного проживання парафіяльного священника та його родини.

§ 2. Парафіяльний будинок є власністю парафії.

Арт. 146. Якщо на території парафії немає парафіяльного будинку, то парафіяльна спільнота, яка буде мати на це господарсько-фінансові можливості, повинна старатися всіма способами його спорудити, що буде слугувати як забезпеченню житлом священнослужителів (тепер і в майбутньому), так і проведенню різних парафіяльних зустрічей.

Арт. 147. § 1. Парафія виділяє кошти на утримання парафіяльного будинку, зокрема: оплачує використану електроенергію, газ, воду, тепло, стаціонарний телефон (міські розмови), а також його ремонтні роботи та благоустрій належної до нього території.

§ 2. Місцевий ієрарх може встановити максимальний розмір річного утримання та інших витрат, що стосуються парафіяльного будинку.

§ 3. Якщо священник мешкає в парафії у власному будинку (за відсутності парафіяльного), парафія оплачує половину витрат, пов'язаних із його утриманням.

§ 4. Якщо парафія має чи хоче будувати парафіяльний будинок, а парох відмовляється мешкати в ньому, то в такому разі парафія не оплачує фінансових витрат, пов'язаних із утриманням власного помешкання священника, і витрат на добирання до парафії.

Арт. 148. § 1. Якщо парафіяльний священник змушений з об'єктивних причин проживати поза територією парафії, тоді парафія оплачує йому транспортні витрати.

§ 2. Якщо священник, якому доручена пастирська опіка декількох парафій, проживає в парафіяльному домі однієї парафії, тоді витрати, пов'язані з добиранням до іншої, покриваються останньою.

Арт. 149. Керуючись духом християнської любові та солідарності, парафія повинна бути готовою ділитися своїми матеріальними засобами з потребуючими спільнотами, особливо – на місійних теренах.

Арт. 150 § 1. Для кращого управління власним і парафіяльним майном кожний священнослужитель парафії (парох, сотрудник), незалежно від того чи є одруженим чи ні, зобов'язаний скласти власний заповіт відповідно до чинного законодавства держави місця

служіння, взявши під увагу відповідні розпор'ядження по цій темі єпархіяльного єпископа і записів зроблених в інвентарній книзі (книги церковного майна) парафії.

§ 2. Коли парафія стає вакантною через смерть священнослужителя (пароха) потрібно подбати щоб у часі між призначенням адміністратора парафії чи нового пароха, парафія не зазнала матеріальних збитків. Тому отже протопресвітер в цей період часу повинен подбати про належне забезпечення парафіальних книг, документів, а також про матеріальні речі (рухомі і нерухомі), за які відповідав священнослужитель під час виконання уряду.

§ 3. Протопресвітер повинен подбати, щоб в такій ситуації взявши під увагу інвентарну книгу (книга церковного майна) парафії, було детально проведено розрізнення між тим що становить особисту власність священнослужителя і майном (рухомим і нерухомим) парафії.

§ 4. Після отримання уряду пароха чи адміністратора парафії новим священнослужителем протопресвітер повинен подбати, щоб матеріальні речі (рухомі і нерухомі), за які відповідав померлий священнослужитель під час виконання уряду, були відповідно до чинного законодавства держави місця служіння померлого, його заповіту і інвентарної книги (книги церковного майна), правильно передані їхнім законним наступникам.

ТИТУЛ VII

Господарська діяльність парафії

Арт. 151. Обов'язком парафіяльної спільноти на чолі з парохом є дбати про належне утримання храму, дзвіниці, прихрামової території, парафіяльного будинку та іншого церковного майна парафії.

Арт. 152. Вірні парафії повинні дбати про наведення ладу на місцевому цвинтарі, незалежно від власності.

Арт. 153. Парафіяльні храми та каплиці будуються згідно з письмовим дозволом єпархіяльного єпископа та з дотриманням архітектурних, канонічних та літургійних приписів^[138].

Арт. 154. Каплиці, хрести, фігури, пам'ятники та могили героїв національно-визвольних змагань тощо і прилеглу територію повинна доглядати парафія із залученням до цього молодіжних та громадсько-політичних організацій певного населеного пункту.

ТИТУЛ VIII

Кінцеві положення

Арт. 155. Вихід частини вірних із членів парафії Української Греко-Католицької Церкви позбавляє їх будь-яких майнових претензій на власність парафії.

Арт. 156. У разі виходу всієї спільноти з-під юрисдикції Української Греко-Католицької Церкви законне парафіяльне майно залишається власністю правонаступника, а саме єпархії як юридичної особи.

Арт. 157. До компетенції єпархіяльного єпископа належить внесення змін і доповнень до артикулів цього Правильника.

Арт. 158. Цей Правильник, затверджений компетентною церковною владою, набирає чинності з моменту його проголошення, відповідно до норм права^[139].

[1] ККСЦ, кан. 313: «Те, що говориться в праві про єпархії або єпархіальних єпископів, стосується також екзархії або екзархів, хіба що виразно правом застережено щось інше, або впливає з природи речі».

[2] Пор. ККСЦ, кан. 279, 280, § 2; SC, п. 42 та CD, п. 30, 32; CS, кан. 160, § 1-3, 489, § 1; Замойський Синод 1720 р., титул 10.

[3] Пор. ККСЦ, кан. 280, § 3.

[4] Там само, кан. 280, § 1.

[5] Там само, кан. 282, § 1-2, кан. 480: «У монастирській церкві не можна засновувати парафію і не можна іменувати ченців парохами без згоди Патріарха в межах очолюваної ним Церкви або в інших випадках – Апостольського Престолу»; CS, кан. 490, § 1; Кобринський Синод 1626 р., арт. 12.

[6] Пор. ККСЦ, кан. 281; CD, п. 30; CS, кан. 160, § 1, кан. 489, § 1; Львівський Синод 1891 р., титул 7, глава 6, п. 1.

[7] Пор. ККСЦ, кан. 285, § 1; CD, п. 31; CS, кан. 493.

[8] Пор. ККСЦ, кан. 285, § 2.

[9] Пор. ККСЦ, кан. 284, § 1; CD, п. 28; CS, кан. 496.

[10] Пор. ККСЦ, кан. 286, п. 2.

[11] Там само, кан. 286, п. 1: «Коли єпископський престол вакантний або зазнає перешкоди у своїй діяльності, то до адміністратора єпархії або когось іншого, хто тимчасово керує єпархією, належить іменувати парохом пресвітера, запропонованого вищим настоятелем за приписом кан. 284, § 2 ККСЦ».

[12] КПП, кан. 37, § 2: «Для того щоб довірити парафію членові чернечого інституту або товариства спільного життя на подобу чернечих, вищий настоятель пропонує єпархіальному єпископові кандидатуру здатного пресвітера свого інституту або товариства з дотриманням угод, укладених з єпархіальним єпископом».

[13] Пор. ККСЦ, кан. 480.

[14] КПП, кан. 37 § 1 дає можливість єпархіальному єпископу іменувати пароха на п'ятирічний термін: «Право іменування парохів належить тільки до єпархіального єпископа, який вільно їх іменує, причому, парох є сталий у своєму уряді, однак єпархіальний єпископ може його іменувати терміном на п'ять років»; див. також ККСЦ, кан. 284, § 3; CD, п. 31; CS, кан. 494, § 1.

[15] Пор. Чин введення новопоставленого пароха // Требник освячення та благословення, виданий з благословення Блаженнішого Любомира Гузара. – Львів: Свічадо, 2014. – С. 68–73.

[16] ККСЦ, кан. 288; КПП, кан. 39: «Канонічне прийняття парафії відбувається з уведенням новоіменованого пароха в уряд, яке здійснює протопресвітер його округу, згідно з приписами літургійних книг, хіба що єпархіальний єпископ вирішить інакше»; Nuntia, 9 (1979), с. 70–71.

[17] Пор. ККСЦ, кан. 289; Замойський Синод 1720 р., титул 3; Львівський Синод 1891 р., титул 7, глава 6, п. 3, 5.

[18] Пор. КПП, кан. 39, поданий у посиланні 16.

[19] Пор. ККСЦ, кан. 610, § 2; CS, кан. 185, § 1, кан. 416.

[20] Пор. ККСЦ, кан. 723, § 1.

[21] Ієрархом місця, чи місцевим ієрархом, відповідно до кан. 984 ККСЦ, є Римський Архисрей, єпархіальний єпископ, екзарх, апостольський адміністратор, ті, хто, тимчасово законно є їхніми наступниками в управлінні, а також протосинкел і синкел, відповідно до їх компетенції, визначеної єпархіальним єпископом.

[22] Пор. ККСЦ, кан. 722, § 4; ОЕ, п. 16.

[23] Пор. ККСЦ, кан. 796, § 2.

[24] Якщо з місцевим ієрархом неможливо з'язатися за допомогою листування або через особисту зустріч, то такий випадок слід уважати за неможливість звернутися до місцевого ієрарха. Пор. ККСЦ, кан. 796, § 3.

[25] Пор. ККСЦ, кан. 795, § 1 п. 1, 2.

[26] Пор. там само, кан. 797.

[27] Пор. ККСЦ, кан. 829, § 1; CS, кан. 86, § 1–2; Львівський Синод 1891 р., титул 2, глава 7, п. 3

[28] Пор. ККСЦ, кан. 893, § 1, ч. 1.

[29] Пор. там само, кан. 892.

[30] Пор. ККСЦ кан. 898, § 3; КПП, кан. 117, § 2.

[31] Пор. ККСЦ, кан. 988, § 1.

[32] Законодавець у ККСЦ, кан. 677, § 1 та, зокрема, у КПП, кан. 81, на який покликається загальне право, установив, що: 1) уділяти таїнство Хрещення належить парохіві того, хто має бути охрещеним. Це Таїнство може уділити інший священник за дозволом пароха або місцевого ієрарха. Такий дозвіл законно припускається з поважної причини; 2) священник, який уділив таїнство Хрещення без відома пароха або за його відсутності, зобов'язаний

протягом семи днів письмово, з дотриманням вимог кан. 689 ККСЦ про належний запис в книзі охрещених, повідомити пароха новоохрещеної особи; 3) у надзвичайних випадках таїнство Хрещення дозволено уділяє будь-який вірний християнин, який повинен якнайшвидше повідомити про факт хрещення пароха місця, де воно відбулося; 4) якщо уділення таїнства Хрещення відбулося в надзвичайний спосіб, то до компетенції пароха новоохрещеного належить доповнити Чин таїнства відповідно до приписів літургійних книг. Пор. ККСЦ, кан. 677 § 1 та КПП, кан. 81.

[33] На чужій території нікому не дозволяється уділяти таїнства Хрещення без відповідного дозволу. У такому дозволі парох іншої Церкви свого права не може відмовити священникові Церкви свого права, до якої має бути приписаний той, кого треба охрестити.

[34] Згідно з цими канонами, Миропомазання за традицією Східних Церков уділяє священник сукупно із Хрещенням або роздільно. Зазвичай ці два таїнства уділяють разом. При цьому Законодавець установив, що у разі справжньої необхідності або якщо таїнство Хрещення було уділено в надзвичайний спосіб (тобто не священнослужителем), дозволяється роздільне уділення цих двох таїнств. При цьому треба старатись, щоб помазання святим миром було вділене якнайшвидше.

[35] Законодавець у ККСЦ, кан. 697, 708, 710 та, зокрема, у КПП, кан. 90 і 92, установив, що: 1) місцеві ієрархи та парохі повинні дбати, щоб вірні були навчені часто приймати Пресвяту Євхаристію, а особливо в неділі та свята, про які мова в кан. 57, у пасхальний та різдвяний час та в небезпеці смерті; 2) вірні можуть приймати Пресвяту Євхаристію тільки один раз на день; 3) дітям після Хрещення і Миропомазання та особам, позбавленим користування розумом, можна уділяти Пресвяту Євхаристію; 4) щодо участі дітей, то той, хто уділяє Пресвяту Євхаристію, повинен зважати на здатність дитини спожити Пресвяту Євхаристію і в разі сумніву причащати тільки Крові Господньої; 5) припускається, що дитина, якій виповнилося сім років, користується розумом, тому її слід заохочувати до прийняття таїнства Покаяння.

[36] Пор. ККСЦ, кан. 828; Замойський Синод 1720 р., титул 3, § 8; Кобринський Синод 1626 р., арт. 4-5

[37] Пор. ККСЦ, кан. 739, § 2.

[38] Пор. там само, кан. 290, § 2.

[39] Пор. там само, кан. 294.

[40] Пор. КПП, кан. 44, § 4.

[41] Пор. там само, кан. 59, кан. 143: «Священнослужитель, який бере активну участь у політичній передвиборчій агітації і, діставши попередження відповідно до закону, продовжує це робити, повинен бути відповідно покараний, не виключаючи суспензи».

[42] Пор. ККСЦ, кан. 614 § 2; Львівський Синод 1891 р., титул 7, глава 6, п. 2.

[43] Постанови Синоду Єпископів УГКЦ 2012 р. // Благовісник Верховного Архієпископа Києво-Галицького Української Греко-Католицької Церкви. – Львів, 2012. – С. 142.

[44] Пор. там само.

[45] Пор. там само.

[46] Пор. ККСЦ, кан. 624, § 1; Замойський Синод 1720 р., титул 2; Львівський Синод 1891 р., титул 7, глава 6, п. 2.

[47] Пор. ККСЦ, кан. 619; Замойський Синод 1720 р., титул 2; Львівський Синод 1891 р., титул 1, глава 8.

[48] Пор. ККСЦ, кан. 624, § 2–3.

[49] Пор. там само, кан. 628, § 2.

[50] Пор. там само, кан. 686, § 2.

[51] Пор. ККСЦ, кан. 293; LG, п. 28.

[52] Пор. там само.

[53] Пор. ККСЦ, кан. 372, § 1.

[54] Пор. там само, кан. 372, § 2.

[55] ККСЦ, кан. 289, § 2; Замойський Синод 1720 р., титул 3; Львівський Синод 1891 р., титул 7, глава 6, п. 3.

[56] Постанови Синоду Єпископів УГКЦ 2012 р. // Благовісник Верховного Архиєпископа Києво-Галицького Української Греко-Католицької Церкви. – Львів, 2012. – С. 142.

[57] Пор. КПП, кан. 88, § 3.

[58] Пор. там само, кан. 57 § 2.

[59] Постанови Синоду Єпископів УГКЦ 2012 р. // Благовісник Верховного Архиєпископа Києво-Галицького Української Греко-Католицької Церкви. – Львів, 2012. – С. 142.

[60] Дванадцятьма святами в УГКЦ є: Різдво Пресвятої Богородиці, Всемірне Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста, Введення в храм Пресвятої Богородиці, Різдво Господа нашого Ісуса Христа, Богоявлення Господа нашого Ісуса Христа, Стрітення Господне, Благовіщення Пресвятої Богородиці, Вхід Господній у Єрусалим, Вознесіння Господа нашого Ісуса Христа, Зіслання Святого Духа, Преображення Господа нашого Ісуса Христа, Успіння Пресвятої Богородиці; пор. КПП, кан. 40, § 1.

[61] Пор. ККСЦ, кан. 294; пор. КПП, кан. 40, 57; CS, кан. 507, §1–4; Львівський Синод 1891 р., титул 4, глава 2, п. 1; титул 7, глава 6, п. 2.

[62] Пор. КПП, кан. 40, § 2, 3.

[63] Пор. ККСЦ, кан. 717.

[64] Пор. КПП, кан. 22, п. 2.

[65] Пор. там само, кан. 56.

[66] ККСЦ, кан. 289, § 3; Замойський Синод 1720 р., титул 3, § 6; Львівський Синод 1891 р., титул 7, глава 6, п. 5.

[67] Постанови Синоду Єпископів УГКЦ 2012 р. // Благовісник Верховного Архієпископа Києво-Галицького Української Греко-Католицької Церкви. – Львів, 2012. – С. 142.

[68] Пор. Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом // Посібник з пасторального планування. – Львів, 2013; ККСЦ, кан. 15, § 2–3.

[69] Пор. ККСЦ, кан. 665, § 1.

[70] Пор. ККСЦ, кан. 872, § 2; РО, п. 5.

[71] Пор. ККСЦ, кан. 665, § 2.

[72] Пор. ККСЦ, кан. 296, § 1; CS, кан. 511, § 1; Замойський Синод 1720 р., титул 3, § 1; Львівський Синод 1891 р., титул 7, глава 6, п. 7.

[73] Пор. КПП, кан. 42, § 1.

[74] Пор. ККСЦ, кан. 29-37.

[75] Пор. там само, кан. 296, § 2; CS, кан. 511, § 2; Замойський Синод 1720 р., титул 3, § 1; див. Рішення IV Синоду (1967 р.) в Римі.

[76] Пор. КПП, кан. 42, § 2.

[77] Пор. ККСЦ, кан. 296, § 4; CS, кан. 511, § 5.

[78] Пор. ККСЦ, кан. 296, § 3; CS, кан. 511, § 5.

[79] Пор. ККСЦ, кан. 292, § 1; CS, кан. 506, § 1; Замойський Синод 1720 р., титул 3; Львівський Синод 1891 р., титул 7, глава 6, п. 6. Щодо парафіяльного будинку див. арт. 145-148 цього Правильника.

[80] Пор. ККСЦ, кан. 292, § 2, 3.

[81] Пор. там само, кан. 290, § 1.

[82] Пор. там само, кан. 390: «Священнослужителі мають право на відповідне утримання, і тому за виконання дорученого їм уряду або завдання повинні одержувати слушну винагороду, яка, якщо йдеться про одружених священнослужителів, повинна забезпечувати також утримання їхньої сім'ї, хіба що це вже достатньо забезпечено в інший спосіб. Вони мають рівно ж право на те, щоб, якщо вони одружені, була проявлена турбота про відповідне забезпечення, соціальну захищеність і лікарську опіку їх та їхньої сім'ї, щоб це право можна було здійснити, священнослужителі зобов'язані сплачувати внески до установи, про яку мова в кан. 1021, § 2, згідно з приписом партикулярного права». Відповідно до КПП, кан. 63, § 2, єпархіальний єпископ повинен визначити розміри внесків у єпархіальний інститут для підтримки священнослужителів, про який мова в кан. 127 КПП; РО, п. 20-21.

[83] Пор. ККСЦ, кан. 291; Львівський Синод 1891 р., титул 9, глава 2, п. 5.

[84] Пор. Протоколи засідань Львівських архиєпархіальних соборів. – Львів, 2000. – С. 382–385.

[85] КПП, кан. 63, § 1: «Священнослужителі мають право на справедливу винагороду, розмір якої щорічно встановлює єпархіальний єпископ, порадившись із колегією єпархіальних радників і радою з економічних справ, беручи до уваги обставини місця і часу». Пор. ККСЦ, кан. 192, § 5.

[86] Пор. ККСЦ, кан. 292, § 2; КПП, кан. 64.; CS, кан. 506, § 2, 3 та 5.

[87] Втрата уряду після закінчення визначеного терміну стає чинною з моменту письмового повідомлення компетентною владою (у цьому випадку йдеться про єпархіального єпископа) про те, що декрет іменування втратив чинність і більше не є обов'язковим до виконання для того, кому був виданий. Пор. ККСЦ, кан. 965, § 3.

[88] Питання зречення з уряду регулюють канони 967-971 ККСЦ. Відповідно до цих приписів Кодексу, парох може зректися церковного уряду з виправданої та обґрунтованої причини (напр. досягнення окресленого правом віку – 75 років, або через хворобу). Оцінка й визначення виправданої причини передусім залежить від влади, яка вирішує, прийняти чи відхилити прохання про зречення з уряду; у цьому разі йдеться про єпархіального єпископа. Щоб зречення було правосильним, воно має бути подане: а) письмово або усно в присутності двох свідків; б) владі, яка відповідає за канонічне призначення уряду, тобто єпархіальному єпископу. Зречення починає діяти після того, як його прийняття компетентною церковною владою (єпархіальним єпископом) було повідомлене особі, яка зрікається уряду (у цьому разі – пароху). Хоча прийняття зречення не повинно бути письмовим, воно має бути повідомлене, тобто доведене до відома особи, яка зрікається церковного уряду. Зречення втрачає всяку силу, коли про його прийняття не було повідомлено особі, яка зрікається, впродовж трьох місяців. Також зречення з уряду може бути відкликано особою, яка подає це зречення, поки її не було повідомлено про його прийняття. Пор. ККСЦ, кан. 967, 969, 970.

[89] Переведення обов'язково стосується двох урядів: того, який втрачають, і того, який надають. Переведення може здійснити тільки той, хто водночас має право доручати уряд, який звільняється, і уряд, який надається. Щодо перенесення слід суворо дотримуватись норм ККСЦ, кан. 1397-1400, які окреслюють процедуру перенесення парохів.

[90] Під час усування пароха слід дотримуватися кан. 1389–1396 ККСЦ. Пор. Цимбалюк О. Процедура при усуванні парохів. – Львів, 2011.

[91] Пор. ККСЦ, кан. 978: Позбавлення уряду може бути здійснене тільки як кара за злочин, відповідно до карного права і норм карного процесу. Наприклад, позбавлення уряду може бути накладене як кара за такі злочини: віровідступництво чи ересь; зловживання церковною владою та інші.

[92] Пор. ККСЦ, кан. 297; КПП, кан. 43: «Єпархіальний єпископ, що прийняв зречення пароха, якому виповнилося 75 років, повинен подбати про забезпечення його проживання та утримання, беручи до уваги чинне державне законодавство країни проживання».

[93] Вакантність парафії настає у випадку зречення, прийнятого єпархіальним єпископом; закінчення визначеного в декреті іменування пароха його терміну; усунення або переведення – детальніше про це в арт. 44 цього Правильника.

[94] Пор. ККСЦ, кан. 298; CS, кан. 513. 1.

[95] Єпархіальний єпископ повинен своєчасно вирішити, яка парафія для кого є найближчою; див. ККСЦ, кан. 300. Рекомендується видати окремий декрет для кожного протопресвітеріату, де буде вказано, яку парафію для кого вважати найближчою.

[96] Пор. ККСЦ, кан. 300, § 1-2; CS, кан. 513. 2-3.

[97] Пор. ККСЦ, кан. 299, § 1; CS, кан. 514, § 1; Львівський Синод 1891 р., титул 7, глава 7, п. 1.

[98] Пор. ККСЦ, кан. 299, § 2; CS, кан. 514, § 1; Львівський Синод 1891 р., титул 7, глава 7, п. 1.

[99] Пор. ККСЦ, кан. 299, §3; CS, кан. 514, § 2.

[100] ККСЦ, кан. 941: «Канонічне призначення, для якого не приписаний правом жодний термін, не слід ніколи відкладати більше шести корисних місяців від одержання повідомлення про вакантність».

[101] Nuntia, 29 (1989), с. 66; CD, п. 31; Цимбалюк О. Процедура при усуванні парохів. – Львів, 2011. – С. 21–22, 96.

[102] Пор. ККСЦ, кан. 301, § 1; CS, кан. 516, §1. 1, кан. 517, § 1; Замойський Синод 1720 р., титул 3, § 7.

[103] Пор. ККСЦ, кан. 301, § 3; CS, кан. 517, § 3–4; Замойський Синод 1720 р., титул 3, § 7.

[104] Пор. ККСЦ, кан. 301, § 3; CS, кан. 517, § 3-4.

[105] Пор. ККСЦ, кан. 301, § 2; CS, кан. 517, § 2.

[106] Про парафіяльного сотрудника йдеться в кан. 301-303 ККСЦ.

[107] КПП УГКЦ, кан. 44: «§1. Якщо парафіяльний сотрудник призначений, щоб допомагати пароху, котрий опікується більше ніж однією парафією, то парох може доручити йому пастирську опіку одній з цих парафій під своїм керівництвом. § 2. Парафіяльний сотрудник повинен мати осідок у парафії або в іншому місці за дозволом єпархіального єпископа. § 3. Парафіяльний сотрудник може бути відсутнім у парафії лише з поважної причини. У разі передбачуваної відсутності в парафії протягом одного або декількох днів він повинен повідомити про це свого пароха. У разі передбачуваної відсутності в парафії більше ніж упродовж тижня він повинен повідомити власного місцевого ієрарха. § 4. Настійливо рекомендується, щоб парох делегував сотруднику звершувати частину треб, хіба що єпархіальний єпископ постановляє щось інше».

[108] Пор. ККСЦ, кан. 302, § 1; CS, кан. 517, § 6; Львівський Синод 1891 р., титул 7, глава 8, п. 2–8.

- [109] Пор. арт. 23 цього Правильника; Пор. ККСЦ, кан. 294; пор. КПП, кан. 40, 57.
- [110] Пор. ККСЦ, кан. 302, § 3.
- [111] Пор. там само, кан. 302, § 2.
- [112] Детальне пояснення подане в посиланнях 82 і 85 цього Правильника.
- [113] Пор. ККСЦ, кан. 302, § 4.
- [114] Пор. ККСЦ, кан. 303.
- [115] Пор. ККСЦ, кан. 325; CS, кан. 38, § 3; LG, п. 28.
- [116] Пор. ККСЦ, кан. 358.
- [117] Пор. там само, кан. 699, §2; LG, Трульський Собор 691 р., кан. 6; I Нікейський Собор 325 р., кан. 18; Анкирський Синод 314 р., кан. 2.
- [118] Якщо єпархіальний єпископ іменує диякона на служіння до певної парафії.
- [119] Пор. ККСЦ, кан. 624, § 2.
- [120] Пор. там само, кан. 610, § 3; 611; 612, § 2; КПП, кан. 75.
- [121] Пор. ККСЦ, кан. 614, § 4; КПП, кан. 76; пор. Трульський Собор 691 р., кан. 33, 64.
- [122] Пор. ККСЦ, кан. 709, § 1; КПП, кан. 91, § 2.
- [123] Пор. ККСЦ, кан. 713, § 1; КПП, кан. 91, § 3.
- [124] Детальне пояснення подане в посиланнях 82 і 85 цього Правильника.
- [125] Пор. ККСЦ, кан. 302, § 4.
- [126] У цьому титулі види служіння стосуються значення слів «причт», «причет» або «свита» – ідеться про осіб, які когось супроводжують. Хоча ці терміни не часто вживаються в загальноцерковній мові, служіння «причту», «причету», «свити» завжди присутні. Це допоміжне парафіяльне служіння, що супроводжує служіння пароха.
- [127] Пор. ККСЦ, кан. 295; КПП, кан. 41; пор. РО, п. 17.
- [128] Пор. ККСЦ, кан. 18; 19; 289, § 1, 3; 619.
- [129] Церква і душпастирство. Пастирські листи і послання. 1901–1914. – Т. III. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2000. – С. 256, 261, 264, 268, 269.
- [130] Катехитичний правильник УГКЦ, п. 85.
- [131] Пор. ККСЦ, кан. 636, § 2.

[132] Пор. Рішення єпархіального собору Львівської архієпархії від 28 грудня 1905 року. Про скарбника зокрема сказано в параграфах 161-174 розділу VII: «О зарядѣ мастку церковного и провадженю церковныхъ рахунков». Пор. Канонічні джерела. Випуск 3. Інститут церковного права імені свщмч Андрія Іщака УКУ. – Львів, 2006. – С. 42–45.

[133] Пор. КПП, кан. 42, § 1.

[134] Катехитичний правильник УГКЦ, п. 129: «Метою катехизації дітей, молоді та дорослих є розважання над Божим Словом у молитві, актуалізації його в житті, а також постійне одухотворення його в серці».

[135] Пор. ККСЦ, кан. 624.

[136] Пор. ККСЦ, кан. 25, § 1.

[137] Пор. ККСЦ, кан. 1013; КПП, кан. 126.

[138] Пор. ККСЦ, кан. 870.

[139] Пор. ККСЦ, кан. 1489 § 2; КПП, кан. 15.

Опубліковано на офіційній веб-сторінці УГКЦ 18 листопада 2015 року